

OPERATIE TOESTEMMING
OPERATIE TOESTEMMING
OPERATIE TOESTEMMING
OPERATIE TOESTEMMING

OPERATIE TOESTEMMING IN EEN NOTENDOP

MEER INFORMATIE OVER SEKSUEEL EN GENDERGERELATEERD
GEWELD EN DE AANPAK ERVAN IN BELGIË

JOIN OUR CREW

**SAMEN CREËREN WE DE JUISTE SFEER
OP FEESTJES EN FESTIVALS**

Centres de
Prise en charge des
Violences Sexuelles Zorgcentra
na Seksueel Geweld

 INSTITUT
POUR L'ÉGALITÉ
DES FEMMES
ET DES HOMMES INSTITUUT VOOR
DE GELIJKHEID
VAN VROUWEN
EN MANNEN

TOT ELKE MEISJE VRIJ IS

OPERATIE TOESTEMMING IN EEN NOTENDOP

MEER INFORMATIE OVER SEKSUEEL GEWELD EN DE AANPAK
ERVAN IN BELGIË

INTRODUCTIE

Doel van de handleiding

- Een korte inleiding geven over de problematiek van seksueel geweld in plaatsen waar studenten samenkomen zoals uitgaansbuurten, campussen, festivals, enz;
- Het vermijden van schuldgevoelens bij slachtoffers van seksueel geweld;
- Informeren over de mogelijke steun en begeleiding voor slachtoffers van seksueel geweld;
- De tools aanreiken om een situatie van seksueel geweld te begrijpen, te analyseren en hoe hier op te reageren.

De partners van het project

→ Plan International

Plan International België is een onafhankelijke Belgische ngo en lid van Plan International. De organisatie verdedigt kinderrechten en gelijke rechten voor meisjes wereldwijd. Sinds 1983 begeleiden we kinderen en jongeren naar meer autonomie en stellen we hen in staat hun toekomst te veranderen. We geven meisjes dezelfde kansen als jongens: om naar school te gaan, een gepaste job te vinden, zelf keuzes te maken over hun lichaam en leven, deel te nemen aan beslissingen die voor hen belangrijk zijn en zich te kunnen ontplooiën vrij van angst en geweld.

Meer informatie via : www.planinternational.be

→ Zorgcentra na Seksueel Geweld

Een Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG) biedt multidisciplinaire zorg en advies in de acute fase aan slachtoffers van seksueel geweld en hun steunfiguren. In een aantal ziekenhuizen in België zijn er ZSG: in het UZ van Antwerpen, in het UMC Sint-Pieter te Brussel, in het UMC Marie Curie te Charleroi, in het UZ van Gent, in het UZ van Leuven, in het UMC te Luik, in het ZOL te Genk en in het AZ Delta te Roeselare en in het ZOL te Genk. Elk slachtoffer van seksueel geweld kan er terecht, 24 op 24 en 7 dagen op 7. In 2023 worden twee nieuwe centra in Aarlen en Namen .

Meer informatie via : <https://www.seksueelgeweld.be/>

Het project: Operatie Toestemming

Gefinancierd door het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en uitgevoerd door Plan International België heeft het project tot doel jongeren meer bewust te maken rond seksueel geweld en het begrip 'toestemming'. Bovendien wil het project de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) onder de aandacht brengen, voornamelijk in het kader van het uitgaansleven, op festivals en op campussen van universiteiten en hogescholen.

→ Plan SACHA

Plan SACHA (Safe Attitude Contre le Harcèlement et les Agressions) is een Franstalige organisatie in de strijd tegen Plan in de strijd tegen gendergerelateerd en seksueel geweld, specifiek gericht naar het uitgaansleven.

Meer informatie via : <https://www.plansacha.be/>

→ Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Als federale overheidsinstelling beschermt en bevordert zij de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Meer informatie via : <https://igvm-iefh.belgium.be/nl>

Gendergerelateerd geweld basisbegrippen

1. Definities

Goed om te weten

Deze definities worden op zichzelf vermeld, maar kunnen elkaar aanvullen. Iemand die slachtoffer is van gendergerelateerd geweld kan evengoed te maken krijgen met andere vormen van geweld (al dan niet seksueel).

Gender

De sociaal-culturele invulling van het biologische verschil tussen mannen en vrouwen. Het is een fluïde begrip. Wat in de ene samenleving of tijdperk geldt als mannelijk, kan in een andere samenleving of tijdperk als erg vrouwelijk worden beschouwd

(Bron : equal.brussels)

Verbaal of psychologisch geweld

Kan gaan om zaken die specifiek zijn voor een persoon, zoals kleineren (privé of in het bijzijn van anderen), belachelijk maken, het gebruik van scheldwoorden die bijzonder ongemakkelijk zijn voor de ander, slechte dingen zeggen over de naasten van de ander, dreigen met andere vormen van geweld ten aanzien van het slachtoffer of een dierbare van het slachtoffer. Soms kan verbaal geweld ook gericht zijn op de achtergrond van het slachtoffer, zoals diens religie, cultuur, taal, (vermeende) seksuele geardeerdheid of tradities. Daders zijn zich vaak bewust van de meest emotionele en gevoelige punten van hun slachtoffers en gebruiken deze punten dan ook als doelwit om hen te kwetsen, te vernederen en te bedreigen

(Bron : [Raad van Europa verbaal of psychologisch geweld](#))

Gendergerelateerd geweld (GGG):

Geweld tegen een persoon omwille van diens geslacht of gender. Het is een schending van de mensenrechten en neemt vele vormen aan. Het kan zowel in het openbaar als in de privésfeer plaatsvinden

(Bron : [Nationaal actie plan in de strijd tegen gendergerelateerd geweld 2021-2025](#))

Fysiek geweld

Een handeling die pijn en/of lichamelijk letsel tracht te veroorzaken of tot gevolg heeft. Zoals bij alle vormen van geweld is het hoofddoel van de dader niet alleen - of niet altijd - het veroorzaken van fysieke pijn, maar ook het beperken van het zelfbeschikkingsrecht van de ander.

(Bron : [Raad van Europa fysiek geweld](#))

Seksueel geweld

Het plegen van niet-consensuele seksuele penetratie van het lichaam van een andere persoon met eender welk lichaamsdeel of voorwerp; het plegen van andere niet-consensuele handelingen van seksuele aard bij een andere persoon; of iemand aanzetten tot niet-consensuele handelingen van seksuele aard met een andere persoon.

Sommige vormen van seksueel geweld houden verband met de persoonlijke grenzen van het slachtoffer en liggen meer in de privésfeer. Alle vormen van seksueel geweld komen zowel in de privésfeer als de publieke sfeer voor. Er zijn echter drie bijzondere vormen van seksueel geweld in de publieke sfeer die het vermelden waard zijn: seksuele intimidatie op de werkplek, seksueel geweld als oorlogswapen en als vorm van foltering, en seksueel geweld dat wordt gepleegd op (vermeende) personen die behoren tot de LGBTQ+-gemeenschap als "straf" voor het niet vervullen van toegewezen genderrollen

(Bron : [Raad van Europa seksueel geweld](#))

2. Belangrijke cijfers: seksueel geweld in België

In 2023 worden de fundamentele rechten van vrouwen en meisjes over de hele wereld nog steeds geschonden en worden ze nog dagelijks geconfronteerd met discriminatie en geweld. Volgens de Verenigde Naties¹ is bijna één op de drie vrouwen (ongeveer 736 miljoen) sinds haar 15e ten minste eenmaal slachtoffer geweest van fysiek en/of seksueel geweld.

In het kader van haar Europese project «Safer Cities for Girls» (https://www.planinternational.be/sites/default/files/booklet_safercities_fr_2021.pdf), verzamelde Plan International in 2019² de meningen van 700 jongeren in Brussel, Antwerpen en Charleroi en bracht zo volgende cijfers aan het licht:

91% van de meisjes en 28% van de jongens heeft al eens te maken gehad met intimidatie

50% van de deelnemers beperken hun bewegingsvrijheid met de gedachte aan mogelijke gevolgen

Slechts 6% van de slachtoffers durft naar de politie te stappen

In een studie van Plan International België uit 2022 over masculiniteit in België³ bleek dat meer dan 4 op 10 jongens (42%) denken dat het niet echt erg is om je partner te dwingen tot seksuele handelingen. Een kwart van de meisjes deelde deze mening.

In 2021 meldden 1.662 slachtoffers zich bij één van de vijf Zorgcentra na Seksueel Geweld in België.

3. Tools om seksueel geweld te helpen (h)erkennen

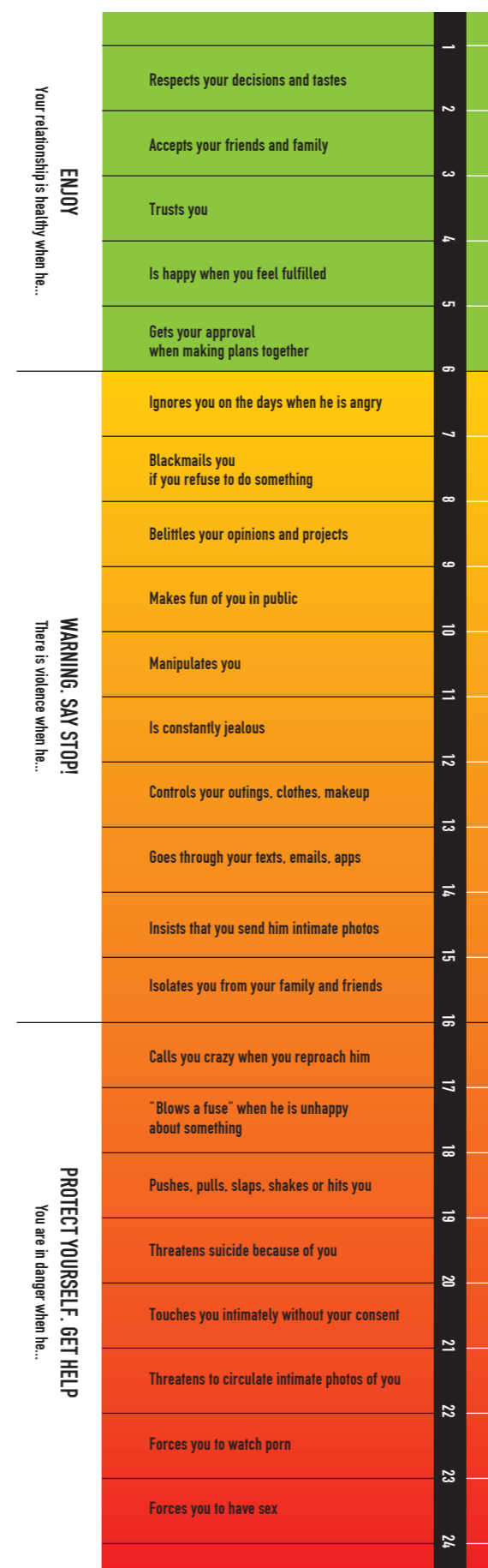
Er bestaan veel middelen om seksueel en gendergerelateerd geweld te herkennen, te begrijpen en te meten. Wij stellen **twee tools voor**:

1. De Violentomètre van Centre Hubertine Auclert (Frankrijk)
2. Het Vlaggensysteem van de Nederlandstalige organisatie Sensoa

Goed om te weten

Deze tools zijn ontwikkeld door deskundigen en spelen in op specifieke omstandigheden, soms in een professionele setting. Het zijn inspirerende hulpmiddelen waarin je je kan verdiepen vooraleer je ze toepast.

DE VIOLENTOMETRE VAN CENTRE HUBERTINE AUCLERT⁴ (FRANKRIJK)

Toelichting

Op verzoek van de Conseil Régional d'Île-de-France heeft het Centre Hubertine Auclert dit bewustmakingsinstrument aangepast dat eind 2018 is ontworpen door de waarnemingscentra voor geweld tegen vrouwen van Seine-Saint-Denis en Parijs, de vereniging En Avant Toute(s) en het stadsbestuur van Parijs. Het is het Franstalige alternatief voor het Nederlandstalige Vlaggensysteem dat hieronder verder wordt toegelicht.

Doelstellingen

- De verschillende situaties van geweld voorkomen
- Het banaliseren van geweld verminderen

Werking

De Violentomètre herinnert ons aan wat geweld al dan niet is door middel van een gekleurde rangorde in de vorm van een liniaal. Er zijn drie segmenten om te beoordelen of de liefdesrelatie gezond is: «Genieten», «Waakzaamheid, zeg stop!» en «Bescherm jezelf, vraag om hulp». Deze tool gaat concreet in op het begrip toestemming.

Toelichting

Het Vlaggensysteem is een methodiek ontwikkeld door de Vlaamse organisatie Sensoa. Enerzijds maakt deze tool het mogelijk om te beoordelen of een bepaalde seksuele handeling al dan niet gepast is, terwijl het anderzijds een manier aanreikt om op een gepaste manier te reageren op dit gedrag.

Werking

Over het algemeen werkt de tool met:

- **Zes criteria** gecombineerd met vragen waarmee je de situatie kan analyseren;
- **Vier categorieën**, elk weergegeven door een gekleurde vlag: groen (aanvaardbaar), oranje (enigszins ongepast), rood (zeer ongepast), zwart (volledig ongeschikt en ongepast).

Om een situatie te analyseren moet je alle zes criteria afzonderlijk gebruiken. Er wordt gevraagd het criterium te analyseren en er een kleur (een vlag) aan toe te kennen. Elk criterium moet worden geanalyseerd om er een kleur aan toe te kennen. Voor elke kleur/categorie wordt een mogelijke (re)actie voorgesteld om zo een dialoog met de betrokkenen op gang te brengen.

Criteria	Vragen	In enkele woorden
TOESTEMMING	<i>Wil ik dit wel? Is het ook oké voor jou?</i>	Als we het allebei willen en prettig vinden, dan is het oké. Als ik iets niet wil, dan moet ik dat duidelijk kunnen zeggen. Als mijn partner iets niet wil, dan mag ik niet aandringen.
VRIJWILLIGHEID	<i>Niemand dwingt de ander of zet die onder druk? Iedereen kan weigeren zonder negatieve consequenties?</i>	Ik doe het alleen omdat ik het zelf wil. Niet voor een beloning, om iemand een plezier te doen of om te vermijden dat die boos wordt. Ik mag niet aandringen bij mijn partner als die niet wil.
GELIJKWAARDIGHEID	<i>Hier speelt geen macht of afhankelijkheid die misbruikt wordt? Er is geen gezagsrelatie?</i>	Ik maak geen misbruik van mijn macht of gezag. Er wordt geen misbruik gemaakt van mijn afhankelijkheid.
IMPACT	<i>Is dit gedrag niet schadelijk voor mezelf? Voor de ander?</i>	Het gedrag houdt geen grote risico's in of heeft geen schade op fysiek, emotioneel of sociaal vlak als gevolg voor elke betrokkene?

GEPAST VOOR CONTEXT

Is het gedrag aangepast aan de context? Is er voldoende privacy voor seksueel gedrag? Kan niemand zich storen?

Het gedrag is gepast voor deze context. De context is privé genoeg, niemand kan zich storen aan mijn gedrag.

GEPAST VOOR HET ONTWIKKELINGS- OF FUNCTIONERINGSNIVEAU

Kan de persoon dit momenteel aan? Is de persoon fysiek en geestelijk bekwaam genoeg?

Ik ben een bekwame volwassene, ik ben toerekeningsvatbaar en heb voldoende zelfsturing en ben in staat in te schatten of dit gedrag oké is voor mij of voor anderen.

Zijn er voldoende competenties aanwezig of zijn er redenen tot zorg?

Ik kan instaan voor de gevolgen van mijn handelingen.

Vlag

Verklaring

Hoe moeten we reageren?

Er is wederzijdse toestemming (van jou en je partner) en de toestemming is duidelijk en geldig. In deze situatie wordt de toestemming gedeeld en is iedereen in staat om toestemming te geven (bv. geen sprake van dronkenschap of beperking).

Het gedrag voortzetten en zich ervan verzekeren dat de toestemming nog steeds geldig is wanneer de situatie verandert.

Er is geen uitdrukkelijke toestemming. Er wordt enige dwang of overtuiging gebruikt, maar de betrokkenen kunnen zich nog gemakkelijk uit de situatie terugtrekken.

Stop eventueel het gedrag. Stel vragen en zorg ervoor dat je grenzen stelt.

Het is duidelijk dat er geen toestemming is. Er wordt duidelijk gebruik gemaakt van dwang, geweld, chantage, bedrog of druk. Er is geen ontkomen aan de situatie en geheimhouding wordt opgelegd.

Stop het gedrag. Verleen concrete steun in de nasleep van de situatie (bijvoorbeeld via de ZSG).

Er is geen toestemming. Er wordt duidelijk gebruik gemaakt van dwang, geweld, chantage, bedrog of druk. Het is onmogelijk om het seksuele gedrag te vermijden.

Stop het gedrag. Verleen concrete steun in de nasleep van de situatie (bijvoorbeeld via de ZSG).

Er wordt geheimhouding opgelegd. De afhankelijkheidsrelatie is sterk; er is sprake van machtsmisbruik.

GENDERGERELATEERD GEWELD: de Belgische wet

In België bepaalt de wet van 22 mei 2014 de bestrijding van seksisme in de openbare ruimte (seksismewet). De wet stelt dat "wie een gedrag of handeling in het openbaar of in aanwezigheid van getuigen stelt met de bedoeling om iemand als minderwaardig te beschouwen of te minachten wegens zijn geslacht of te reduceren tot zijn geslachtelijke dimensie bestraft kan worden"⁶.

Sinds juni 2022 wordt het begrip toestemming gedeeltelijk in de wet gedefinieerd. Zo bepaalt artikel 417/5 (van de wet houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht) dat toestemming veronderstelt dat deze uit vrije wil is gegeven. Dit wordt beoordeeld in overeenstemming

met de context van de situatie. De toestemming kan niet worden afgeleid uit het feit dat het slachtoffer zich niet verzet. Toestemming kan op elk moment voor of tijdens de seksuele handeling worden ingetrokken.

Er zijn dus veel vormen van gendergerelateerd geweld die strafbaar zijn. Deze handleiding geeft een vereenvoudigde opsomming van enkele daarvan:

Waarschuwing
 De onderstaande woordenschat is soms hard en direct. Als je je ongemakkelijk voelt, kan je dit deel gerust overslaan.

Soort geweld	Definitie	Mogelijke straf
VERKRACHTING	Elke gestelde daad die bestaat of mede bestaat uit een seksuele penetratie van welke aard en met welk middel ook, gepleegd op een persoon of met behulp van een persoon die daar niet in toestemt. <i>(Artikel 12 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</i>	10 TOT 15 JAAR OPSLUITING
AANTASTING VAN DE SEKSUELE INTEGRITEIT	Het stellen van een seksuele handeling op een persoon die daar niet in toestemt, al dan niet met behulp van een derde persoon die daar niet in toestemt, dan wel het laten stellen van een seksuele handeling door een persoon die daar niet in toestemt. Wordt met aantasting van de seksuele integriteit gelijkgesteld het bewerkstelligen dat een persoon die daarmee niet instemt, getuige is van seksuele handelingen, of van seksueel misbruik, ook zonder dat deze daaraan hoeft deel te nemen. <i>(Artikel 8 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</i>	6 MAANDEN TOT 5 JAAR GEVANGENISSTRAF
NIET-CONSENSUELE VERSPREIDING VAN SEKSUEEL GETINTE INHOUD	Niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte inhoud is het tonen, toegankelijk maken of verspreiden van visuele of geluidsinhoud van een ontblote persoon of een persoon die een expliciete seksuele daad stelt zonder diens toestemming of buiten diens medeweten, ook al heeft die persoon ingestemd met het maken ervan. <i>(Artikel 10 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</i>	6 MAANDEN TOT 5 JAAR GEVANGENISSTRAF

De wet is beschikbaar via: [LOI - WET \(fgov.be\)](https://www.fgov.be/lois-et-decrets/loi-20140522)⁷

VOYEURISME	<p>Het observeren of doen observeren van een persoon of van deze persoon een beeld- of geluidsopname maken of doen maken,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rechtstreeks of door middel van een technisch of ander hulpmiddel; • zonder de toestemming van die persoon of buiten zijn medeweten; • terwijl die persoon ontbloot is of een expliciete seksuele daad stelt; en • terwijl die persoon zich in omstandigheden bevindt, waarin hij redelijkerwijs mag verwachten beschermt te zijn voor ongewenste blikken. <p>Onder ontblote persoon wordt begrepen de persoon die zonder toestemming of buiten zijn medeweten een deel van zijn lichaam toont dat op grond van zijn seksuele integriteit verhuuld zou zijn gebleven indien die persoon had geweten dat hij werd geobserveerd of dat er een beeld- of geluidsopname van hem werd gemaakt.</p> <p><i>(Artikel 9 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</i></p>	6 MAANDEN TOT 5 JAAR GEVANGENISSTRAF
OPENBARE ZEDENSCHENNIS	<p>Vervaardigen of verspreiden van inhoud van extreem pornografische of gewelddadige aard is het tentoonstellen, aanbieden, verkopen, verhuren, uitzenden, leveren, verspreiden, ter beschikking stellen, overhandigen, vervaardigen of invoeren, met welk middel ook, van inhoud van extreem pornografische of gewelddadige aard.</p> <p>Onder extreem wordt begrepen elke inhoud die dermate pornografisch of gewelddadig is dat zij van aard is om bij een normaal en redelijk persoon traumatiserende of andere psychisch schadelijke gevolgen te weeg te brengen.</p> <p>Exhibitionisme is het opdringen aan andermans zicht van de eigen ontblote geslachtsdelen of van een seksuele daad op een openbare plaats of op een plaats die zichtbaar is voor het publiek.</p> <p><i>(Artikels 60-62 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</i></p>	8 DAGEN TOT 1 JAAR GEVANGENISSTRAF
VERZWAARDE MISDRIJVEN	<p>Verzwaarde misdrijven zijn basisdelicten die worden gepleegd met een verzwarende omstandigheid die een hogere strafmaat met zich meebrengt. (Artikels 13-24 van het Strafwetboek betreffende het seksueel strafrecht)</p> <p>Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toediening van verslavende middelen waarbij de dader heimelijk of onder dwang drugs of een andere verslavende middelen het slachtoffer toedient met de bedoeling deze persoon seksueel te misbruiken (dergelijke handelingen worden soms aangeduid als «drug-facilitated-sexual-assault» of «spiking»). • Aanwezigheid van een discriminerend motief. De dader wordt gedreven door haat, minachting of vijandigheid op basis van een bepaald (vermeend) kenmerk van het slachtoffer. Dit kan bijvoorbeeld ras of seksuele geaardheid zijn, maar de lijst van mogelijke motieven is uitgebreid. 	AANVULLING OP BOVENSTAANDE SANCTIES

Goed om te weten
 Hoewel het hier niet besproken werd, kan cyberstalking verband houden met gendergerelateerd geweld. Cyberstalking komt veel voor bij jongeren en is ook strafbaar. Meer informatie kan je vinden via:

- vzw zijn over cyberstalking: <https://www.vzwzijn.be/wat-is-geweld/themas/cyberstalking>
- slachtofferzorg over stalking: <https://www.slachtofferzorg.be/stalking>
- child focus over cyberveiligheid: <https://childfocus.be/nl-be/Online-veiligheid/Preventieportaal-online-veiligheid>

DE TOESTEMMING

Volgens het Belgische Strafwetboek⁸ is seksuele toestemming een instemming om deel te nemen aan een activiteit van seksuele aard (al dan niet met lichamelijk contact). Om geldig te zijn moet de seksuele toestemming van een persoon uit vrije wil gegeven zijn, in het licht van de omstandigheden beoordeeld worden, kan niet worden afgeleid uit de loutere ontstentenis van verweer, kan worden ingetrokken op elk moment voor of tijdens de seksuele handeling, en gelden voor elke afzonderlijke seksuele handeling.

Verschillende organisaties, waaronder Amnesty International⁹, hebben het begrip toestemming geoperationaliseerd aan de hand van vijf kernwoorden:

Copyright © Plan International

Geïnfomeerd

Liegen of opzettelijk bepaalde bedoelingen verbergen, zoals onveilige seks, is geen consensuele seks. Iemand dwingen om toe te stemmen die te dronken is om seks te weigeren, is geen toestemming.

Specifiek

Toestemming voor één ding (bv. kussen), betekent niet dat je instemt met al het andere. Een algemene regel is: bij twijfel, stop en vraag het. Als je nog steeds twijfelt, stop dan.

Enthousiast

De vraag is niet of een persoon «nee» zegt, maar of die «ja» zegt of op een andere manier actief diens toestemming uitdrukt op verschillende verbale en non-verbale manieren.

Omkeerbaar

Eén keer toestemmen betekent niet voor altijd toestemmen. Zelfs binnen een lopende seksuele handeling moet men de vrijheid hebben om op elk moment te pauzeren of te stoppen en de toestemming in te trekken.

Vrij gegeven

Seksuele toestemming moet voor alle betrokken partijen een vrijwillige en vrije keuze zijn. Zwijgen of geen nee zeggen is niet hetzelfde als toestemming geven.

Bewusteloze personen en personen die onder invloed zijn van alcohol of drugs kunnen niet toestemmen. Seks onder dwang of intimidatie is niet vrijwillig.

Er kunnen andere situaties zijn waarin een persoon niet in staat is om echt toe te stemmen - bijvoorbeeld als die persoon niet de mentale capaciteit heeft om toe te stemmen, of minderjarig is.

HOE REAGEER JE OP EEN GEWELDDADIGE SITUATIE?

Om je te helpen reageren in zo'n situaties, hebben we de tool «Hoe reageer je op seksueel geweld» ontwikkeld. Deze tool bevat tips over hoe je kan reageren als slachtoffer of getuige van gendergerelateerd geweld.

De tool bestaat uit drie stappen:

1. Analyse van de situatie: vragen die de situatie ontleden en je helpen deze te objectiveren (bv. Ben je of voel je je veilig? Om wat voor geweld gaat het?).

2. Mogelijke reactiestrategieën: (volgende illustraties)

3. Zorg na het geweld voor jezelf en/of de ander. Bied een luisterend oor vrij van oordeel aan het slachtoffer, begeleid hen en praat met hen zonder schuldgevoelens te veroorzaken. Benadruk dat ongeacht wat er zich heeft afgespeeld, ongeacht kledij, ongeacht uitspraken, enz., het slachtoffer geen schuld draagt.

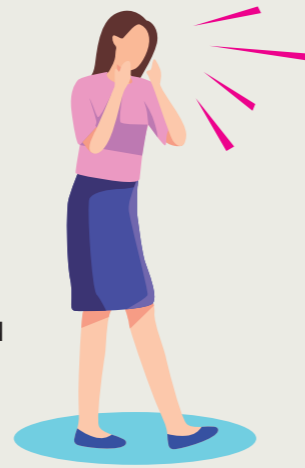

Copyright © Plan International

AFZONDEREN

ZICHZELF OF HET SLACHTOFFER NAAR EEN VEILIGE PLAATS BEGEVEN, ZICHZELF OF HET SLACHTOFFER VERWIJDEREN UIT DE SITUATIE

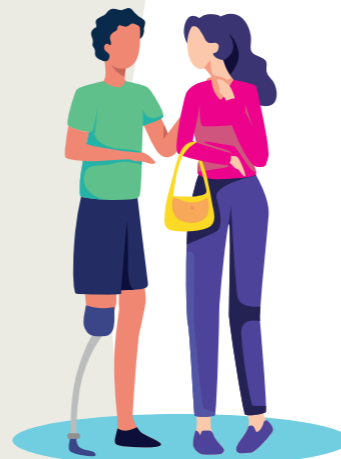
AANSPREKEN

DE GEWELDPLEGER AANSPREKEN EN VERTELLEN DAT HUN GEDRAG NIET AANVAARDBAAR, GEPAST EN/ OF LEGAAL IS

ANDEREN BETREKKEN

REAGEER NIET ALLEEN, VRAAG HULP VAN ANDEREN

AFLEIDING CREËREN

DE AANDACHT VAN DE AGRSSOR AFLEIDEN, DOEN ALSOF JE MET IETS ANDERS BEZIG BENT OF DOEN ALSOF JE DE PERSOON KENT OM HEN TE KOMEN HELPEN

AANWEZIG BLIJVEN

DE SITUATIE IN HET OOG HOUDEN EN (ACHTERAF) HULP AANBIEDEN.

NUTTIGE INFO

De Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG)¹⁰

Als je getuige of slachtoffer bent van seksueel geweld, zijn de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) er ter ondersteuning in de acute fase. In enkele ziekenhuizen in België bestaan er ZSG (momenteel in het UZ van Antwerpen, in het UMC Sint-Pieter te Brussel, in het UMC Marie Curie te Charleroi, in het UZ van Gent, in het UZ van Leuven, in het UMC te Luik en in het AZ Delta te Roeselare en in het ZOL te Genk). Elk slachtoffer van seksueel geweld kan er terecht, 24 op 24 en 7 dagen op 7. In 2023 openen er twee nieuwe centra in Aarlen en Namen.

In deze Centra kan een slachtoffer de volgende zorg krijgen:

- Medische zorg
- Psychologische ondersteuning
- Forensisch onderzoek
- Hulp indien aangifte bij de politie: indien gewenst kan een klacht worden ingediend bij de politie, via een inspecteur die speciaal is opgeleid voor seksuele misdrijven.
- Forensische opvolging.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) raadt aan dat elk slachtoffer deze zorg zo snel mogelijk na de ramp krijgt. Meer informatie via: <https://www.seksueelgeweld.be/zorgcentra-na-seksueel-geweld-wat-voor-wie-waar>

Noodnummers

112 is het Europese noodnummer dat iedereen in nood gratis kan bellen om onmiddellijk hulp te krijgen van de brandweer, een medisch team of de politie. Het is 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar.

1712 is een hulplijn voor iedereen die vragen heeft over geweld, misbruik en mishandeling. 1712 is beschikbaar voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen en beantwoordt vragen over alle vormen van geweld en mishandeling in het Nederlands, Frans en Engels.

102 of *Awel* luister naar alle kinderen en jongeren met een vraag, een verhaal, een probleem.

106 of *Tele-onthaal* is een vrijwilligersorganisatie die dag en nacht klaar staat om in alle vertrouwen te luisteren naar wat je bezighoudt. Gaat het even wat moeilijker? Dan kan je bij hen terecht voor een warm en veilig gesprek.

Nupraatikerover.be is een chatbox voor minderjarigen die vragen hebben over of slachtoffer zijn van mishandeling, verwaarlozing of seksueel geweld.

SOS Viol is een Franstalige luisterlijn 0800 98 100 of online chat (anoniem en gratis contact, begeleid door specialisten). SOS Viol is er voor iedereen die betrokken is bij seksueel geweld: slachtoffers, familie en vrienden, professionals.

De LGBTIQ+-gemeenschap

1. Cavaria is de Vlaamse belangenverdediger van LGBTIQ+ mensen en koepel van LGBTIQ+-organisaties. Meer informatie via www.cavaria.be

2. Lumi is een opvang- en infolijn voor alle vragen over gender en seksuele voorkeur. Je kan er informatie vragen of je verhaal doen. Deze organisatie behoort tot de koepel van Cavaria. Meer informatie via <https://lumi.be>

3. Tels Quels is een Franstalige organisatie, opgeleid in alle sociale, psychosociale, juridische, medische en culturele kwesties in verband met seksuele geaardheid en gender. Meer informatie via <https://telsquels.be>

OPERATIE TOESTEMMING IN EEN NOTENDOP

MEER INFORMATIE OVER SEKSUEEL GEWELD EN DE AANPAK ERVAN IN BELGIË

Bronnen en voetnoten

- ¹ <https://www.unwomen.org/fr/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures>
 - ² https://www.planinternational.be/sites/default/files/booklet_safercities_fr_2021_0.pdf
 - ³ <https://www.planinternational.be/sites/default/files/study-masculinities-en.pdf>
 - ⁴ **Violentometre:** <https://www.centre-hubertine-auclert.fr/article/outil-de-prevention-des-violences-le-violentometre>
 - ⁵ **Vlaggen systeem sensoa:** <https://www.sensoa.be/vlaggensysteem-hoe-reageren-op-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag>
 - ⁶ <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/activiteiten/discriminatie/seksisme/seksismewet>
 - ⁷ **C LOI - WET:** <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2022/03/21/2022031330/justel>
 - ⁸ **De volledige tekst van het begrip toestemming in het Strafwetboek (art. 417/5) is beschikbaar via** https://etaamb.openjustice.be/nl/wet-van-21-maart-2022_n2022031330.html
 - ⁹ **Amnesty:** <https://www.amnesty.org/fr/latest/campaigns/2021/06/itay-toolkit-blog-how-to-talk-and-think-about-consent/>
 - ¹⁰ <https://www.seksueelgeweld.be/zorgcentra-na-seksueel-geweld-wat-voor-wie-waar>
- Equal brussel :** <https://equal.brussels/fr/theme/genre#:~:text=Qu%27est%2Dce%20que%20le%20genre%20%3F,ou%20%C3%A0%20une%20autre%20%C3%A9poque>
- Nationaal actie plan:** <https://sarahschlitz.be/wp-content/uploads/sites/300/2021/11/20211125-PAN-2021-2025-clean-FR.pdf>
- Raad van Europa fysiek geweld:** <https://www.coe.int/fr/web/gender-matters/physical-violence>
- Raad van Europa verbaal of psychologisch geweld:** <https://www.coe.int/fr/web/gender-matters/verbal-violence-and-hate-speech>
- Raad van Europa seksueel geweld:** <https://www.coe.int/fr/web/gender-matters/sexual-violence>
- LGBTIQ+-gemeenschap:** <https://www.federation-prisme.be/>

Deze handleiding «Operatie Toestemming in een notendop» werd geschreven door Plan International België, met de steun van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Plan International België is een onafhankelijke Belgische ngo en lid van Plan International. De organisatie verdedigt kinderrechten en gelijke rechten voor meisjes wereldwijd.

Sinds 1983 begeleiden we kinderen en jongeren naar meer autonomie en stellen we hen in staat hun toekomst te veranderen. We geven meisjes dezelfde kansen als jongens: om naar school te gaan, een gepaste job te vinden, zelf keuzes te maken over hun lichaam en leven, deel te nemen aan beslissingen die voor hen belangrijk zijn en zich te kunnen ontplooiën vrij van angst en geweld.

- Website: www.planinternational.be
- Email: info@planinternational.be

- @planinternationalbelgium
- @planbelgium
- @planbelgique/@planbelgie
- @planinternationalbelgium

Colofon

- **Verantwoordelijke uitgever:** Isabelle Verhaegen, Nationale directie van Plan International België
- Plan International België, Galerij Ravenstein 3B5, 1000 Brussel
- **Redactie:** Plan International België (Team Policy & Social Change: Marie-Claire Gorostegui en Coline Spreuwers)
- **Herlezing:** Plan International België (Magali Lowies), Plan SACHA (Inès Ayyadi), Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (Thien Duong en Flo Vincent)
- **Grafische vormgeving:** www.artisan-graphique.com
- **Vertaling:** ALIAS Languages Sprl-Bvba, Plan International België (Flore De Witte en Angélique Beirlaen)
- Cette publication est aussi disponible en français.

BEDANKT DAT JE EEN MOEDIGE AGENT VAN VERANDERING BENT

 PLIN
INTERNATIONAL
aninternatiij.be

Plan International België

Ravenstein Galerij, 3 B 5
1000 Brussel
België

Tel: 02 504 60 00
www.planinternational.be